

MEĐUNARODNO PRAVO O IZBJEGLICAMA

PROF. DR. ZVONIMIR ŠEPAROVIĆ

Sažetak

Velik broj izbjeglica u posljednjih nekoliko desetljeća doveo je do usvajanja većeg broja međunarodnih pravnih instrumenata. Međunarodno pravo izbjeglica razvilo se u zasebnu granu međunarodnog prava, obuhvaćajući istodobno i odredbe humanitarnog prava i odredbe o ljudskim pravima. Ova grana međunarodnog prava počela se naročito razvijati po donošenju Konvencije koja se odnosi na status izbjeglica 1951. godine. I izvan specijaliziranih dokumenata nalazimo niz odredaba o izbjeglicama u okviru humanitarnog međunarodnog prava i dokumenata koji se bave ljudskim pravima.

Dokumenti koji se izravno bave statusom izbjeglica:

1. Statut ureda Visokog komesarijata za izbjeglice Ujedinjenih naroda
2. Konvencija koja se odnosi na status izbjeglica od 28. srpnja 1951.
3. Protokol koji se odnosi na status izbjeglica od 31. siječnja 1967.
4. Deklaracija Ujedinjenih naroda o teritorijalnom azilu od 14. prosinca 1967.
5. Posebnim sporazumom i protokolom uz njega reguliran je status izbjeglica pomoraca.

Određene odredbe humanitarnog prava reguliraju prava i položaj izbjeglica:

Te odredbe možemo naći u IV. Ženevskoj konvenciji i Protokolu I koji se odnose na zaštitu civilnog stanovništva za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba.

Čitav niz međunarodnih dokumenata kojima se definiraju i štite ljudska prava, svojim odredbama izravno ili neizravno regulira prava izbjeglica.

U okviru svojeg predavanja dat ću definiciju pojma izbjeglica prema odredbama međunarodnog prava, prikazat ću osnovna prava koja se daju osobama sa statusom izbjeglica (npr.: pravo na slobodu vjeroispovjesti, na socijalno osiguranje, na zaposlenje, na slobodu kretanja i nastanjivanja itd.), prava države u odnosu prema izbjeglicama (npr. protjerivanje), a posebno ću se osvrnuti na pravo azila te određivanja prioritetnih grupa (ratni zatvorenici, žrtve etničkog čišćenja, žrtve silovanja) za dobivanje statusa izbjeglica.